

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Bescherming tegen HPV voor tieners

Rijksvaccinatieprogramma

Met 1 vaccin beschermd tegen 6 soorten kanker

Met het HPV-vaccin ben je goed beschermd tegen zes soorten kanker. Meisjes worden al sinds 2010 gevaccineerd tegen HPV. Sinds 2022 krijgen ook jongens de kans om zich te beschermen tegen HPV-kanker. De vaccinaties horen bij het Rijksvaccinatieprogramma.

Wat is HPV?

HPV is de afkorting van humaan papillomavirus. Van dat virus merk je meestal niks, maar het is wel heel besmettelijk. Dus als je HPV hebt, kun je per ongeluk iemand anders besmetten. Er zijn verschillende typen HPV-infecties. De twee gevaarlijkste zijn de typen 16 en 18, want die leiden het vaakst tot kanker. Baarmoederhalskanker is de bekendste.

Van HPV kun je ook op andere plekken in je lichaam kanker krijgen: de mond- en keelholte, vagina, schaamlippen, penis en anus. HPV komt veel voor. Acht op de tien mensen raken een of meerdere keren in hun leven besmet met HPV. Gelukkig worden die niet allemaal ziek. Meestal verdwijnt het virus vanzelf uit je lichaam. Soms gebeurt dat niet. Dan kun je tien tot vijftien jaar later kanker krijgen. Ieder jaar krijgen naar schatting 1.100 vrouwen en 400 mannen kanker door HPV.

Vaccinatie beschermt goed

De vaccinatie beschermt je tegen de twee gevaarlijkste typen HPV. Het vaccin werkt het best voordat je met het virus besmet raakt. Twee prikken in de bovenarm zijn genoeg om je langere tijd te beschermen. Er zit een half jaar tussen de eerste en de tweede prik. In Nederland krijgen meisjes de HPV-vaccinatie al ruim tien jaar. We hebben daarom lange tijd onderzoek kunnen doen. Daaruit blijkt dat de vaccinatie voor ongeveer 95% beschermt tegen langdurige HPV-infecties door de typen 16 en 18. Door jezelf te laten vaccineren, bescherm je ook anderen tegen HPV.

Ook jongens kunnen nu een prik halen

Net als meisjes raken ook jongens besmet met HPV. Als ze ouder zijn, kunnen ze kanker krijgen aan de mond- en keelholte, de penis en de anus. Daarom kunnen jongens sinds 2022 ook een prik halen. Het vaccin beschermt ze tegen HPV, waardoor ze later een veel kleinere kans hebben op kanker door HPV.

Het vaccin is veilig

Inmiddels zijn meer dan een miljoen meisjes en jongens in Nederland volledig gevaccineerd tegen HPV. Blijvende bijwerkingen zijn niet bekend. De plek van de prik kan een beetje pijnlijk zijn. Je kunt ook spierpijn krijgen. En soms wat last hebben van buikpijn, misselijkheid, hoofdpijn of koorts. Dit gaat allemaal na één tot drie dagen weer over. Er zijn nooit ernstige, blijvende klachten gevonden.

Sommige ouders zijn bezorgd dat hun kind ernstige vermoeidheidsklachten krijgt na de vaccinatie. Hierover zijn in

het verleden berichten in de media verschenen. We weten dat meisjes die gevaccineerd zijn tegen HPV niet vaker langdurig vermoeid zijn dan meisjes die niet gevaccineerd zijn. Dat is duidelijk geworden uit onderzoek in Nederland, Groot-Brittannië en Noorwegen.

Wil je weten wat er precies in het vaccin zit? Kijk dan op de website van het Rijksvaccinatieprogramma. Je vindt de patiëntenbijsluiter op rvp.nl/hpv.

Zo vroeg mogelijk beschermd

Het vaccin werkt het best wanneer je nog niet met het virus besmet bent geraakt. Uit onderzoek weten we dat het vaccin je langere tijd beschermt. Vaccinatie op jonge leeftijd is dus mogelijk. Sinds 2022 krijgen tieners een uitnodiging voor de vaccinatie in het jaar dat ze tien worden. De kans is groot dat ze dan nog niet besmet zijn.

Beschermd tegen HPV-kanker

Je kunt besmet raken met HPV tijdens het vrijen. Het virus verspreidt zich dan via je handen, mond, huid en slijmvliezen. Meestal ruimt je lichaam het virus zelf op. Soms gebeurt dat niet. Dan krijgt het virus de kans om gezonde cellen te veranderen. Wanneer het virus veel cellen heeft beschadigd, kan later kanker ontstaan. Dit duurt wel tien tot vijftien jaar.

Als je gevaccineerd bent tegen HPV, maakt je lichaam stoffen aan die het virus aanvallen als je besmet raakt. Deze antistoffen herkennen het virus en ruimen het op. Zo kan het virus je gezonde cellen niet beschadigen.

“Ik spreek wekelijks patiënten met peniskanker die graag terug in de tijd zouden willen reizen om zich te laten vaccineren, want dat had ze veel ellende kunnen besparen.”

Oscar Brouwer,
uroloog AVL-ziekenhuis

“Ik ga met ouders in gesprek en kan ze gelukkig het vertrouwen geven dat de HPV-vaccinatie er alleen is om jongens en meisjes te beschermen tegen kanker.”

Guvan Yildiz,
huisarts in Den Haag

“Ik wil kanker voorkomen. Daarom heb ik me laten vaccineren. Mijn ouders vonden het ook een goed idee.”

Lisa, 13 jaar

Met 1 vaccin beschermd tegen 6 soorten kanker

Wat is HPV?

HPV staat voor humaan papillomavirus en is heel besmettelijk. Jaren later kun je er HPV-kanker van krijgen.

6 soorten kanker

Een HPV-besmetting kan leiden tot kanker aan de mond- en keelholte, penis, anus, vagina, schaamlippen en baarmoederhals.

Een veilig vaccin

Al meer dan een miljoen meisjes en jongens zijn volledig gevaccineerd tegen HPV. Er zijn geen blijvende bijwerkingen van het vaccin bekend.

Voor 95% beschermd

Uit onderzoek blijkt dat de HPV-vaccinatie voor ongeveer 95% beschermt tegen langdurige HPV-infecties door de typen 16 en 18.

80% raakt besmet met HPV

Acht op de tien mensen raken besmet met HPV. Meestal ruimt je lichaam het virus zelf op.

Tieners vanaf 9 jaar

Alle tieners in Nederland krijgen in het jaar dat ze 10 worden een uitnodiging voor de HPV-vaccinatie.

Vragen

Kun je de prik halen als je ziek bent?

Je kunt de prik beter uitstellen als je meer dan 38,5 graden koorts hebt. Of als je zwanger bent. Overleg met je huisarts of een arts van de jeugdgezondheidszorg wanneer je de prik kunt halen.

Kun je onvruchtbaar worden door de vaccinatie?

Nee. Het vaccin bevat geen stoffen die invloed hebben op je voortplantingsorganen. Het vaccin kan dus geen onvruchtbaarheid veroorzaken. Het vaccin zorgt alleen dat je lichaam het virus herkent en opruimt.

Moet ik betalen voor het HPV-vaccin?

De HPV-vaccinaties zijn gratis.

Heeft de vaccinatie nog zin als je al seks hebt gehad?

Ja, ook wanneer je al seks hebt gehad heeft vaccineren zin. Het kan best dat je dan nog niet met het virus besmet bent. De allerbeste bescherming krijg je als je je laat vaccineren voordat je seks hebt gehad.

Hoe raak je besmet met HPV?

Je krijgt het virus door te vrijen met iemand die besmet is. HPV wordt dan overgedragen via je handen, huid en mond. HPV komt veel voor. De persoon met wie je samen bent kan het virus dus bij zich dragen zonder dit zelf te weten. En dan kun jij ook besmet raken.

Heeft vaccinatie zin als je de pil slikt?

Ja. De pil beschermt tegen zwanger worden en niet tegen HPV. De pil heeft geen invloed op de werking van het vaccin.

Gegevens delen over de vaccinatie

Als jij (of je kind) de vaccinatie hebt gekregen, legt de jeugdgezondheidszorg (JGZ) de gegevens over de vaccinatie vast in het JGZ-systeem en op het vaccinatiebewijs.

Toestemming

Als je het goed vindt, deelt de JGZ de gegevens met het RIVM. Dit gaat om vaccinatiegegevens samen met persoonsgegevens. De jeugdarts of verpleegkundige van de JGZ vraagt jou om toestemming voor het delen van de gegevens tussen de JGZ en het RIVM. Deze toestemming is belangrijk. Het RIVM kan verschillende taken alleen (goed) doen als bekend is welke vaccinaties jij (of je kind) precies hebt gekregen.

Wat doet het RIVM met deze gegevens?

Het RIVM gebruikt de gegevens bijvoorbeeld om je een herinnering te sturen, zodat jij (of je kind) alle vaccinaties kan krijgen die in het Rijksvaccinatieprogramma zitten. Ook kan het RIVM je een kopie van het vaccinatiebewijs sturen als je daarom vraagt. Een vaccinatiebewijs kun je nodig hebben voor een reis. Of om te zien tegen welke ziektes je (of je kind) al bent gevaccineerd. Daarnaast wil het RIVM weten hoeveel mensen in Nederland zijn gevaccineerd. Dan kunnen we de ontwikkeling van infectieziekten in Nederland goed in de gaten houden.

Voor meer informatie zie rijksvaccinatieprogramma.nl/jouw-toestemming

Dit is een uitgave van:

**Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu**

Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

januari 2023

De zorg voor morgen begint vandaag